

Niamuno Sargas

broliams Lietuwininkams žines parnešas.

Niamuno Sargas, Ragaineje kas penkčią išbūdamas, kaktūja prie arcziausiojo pusto ar per gromatnešį apsteliūtas ant bertainio meto 35 peningius, su prinešimu į namus 50 peningiu. Ir pati laikraščio spaustuwe priima apsteliuwinimus.

Apstatymai į Niamuno Sargą įstatomieje kaktūja po 10 peningiu už koją smulkeis raktais išspausť eilę ir yra šio laikraščio spaustuweje priimami. — Gromatas dėl laikraščio rašomas priima redytojas Ragaineje (Ragnit).

Mr. 5.

Ragaineje penkčioje 24. oktobėrį

1884.

Mano mylimieji brolei, garbin-gieji draugai!

(Pradžia 2. numerhyje.)

Tuk ir bus galima daug dalyku dar pastui toliaus apmąstyti ir wieną po kito prie musu šiandien priimamųjų statutu pridėti. Tai rasi pastui dar ir kitą ir dar kitą susiejimą laikyti galėsimė, tur, Diewe, dūl, rasi ir aš norint daug klystancziu broliu taip neapkenčiamasis ir (būt aš savo užtarimu Lietuwą pagadinęs) taip biauerei apskelbiamasis jusu brolis drauge buti galėsiu.

Daug sunkumu su Dievo padėjimu prie musu darbo reik pergalėti. Nėsa pagal wėros, waldžios, o ir pacios kalbos, skirtumą ne wiskas, kas wienam tarp musu pritinka, ir kitam pritiktų. Ritas budas nedėdienės mokslo musu prusiškiamis ewangeliskiemsiems, kitas wėl musu broliams Zemaicziamis katalikams pritinka. Rasi čia ir ten, kur kūdilei ar šuilėse, ar nū sawo kunigo, lietuwiskai gana mokinas, tokio mokslo wifai nereikės. Tai wėl, musu ewangeliskiemsiems ir broliams Zemaicziamis katalikams, musu prusiškiamis ir Masfoliu padonams wifai kitokių šuiliu bei mokslo knigu reikės. O tai galiansei ir kelios augktesnio mokslo knigos tik pagal kalbos budą ir skirtumą musu prusiškiamis ir broliams Zemaicziamis kitokios buti turės. Alė tai wiską su čėsu padawabys musu draugystė. Tai pirm wisko tur drutai stowėti musu mislyse, kad nei wiens tarp musu sawo brolių nū jojo ar wėros, ar mislies, ar polytifos budo prie sawiskio budo pritraukti neįėjškotu. O to geriansei ir lengwiansei saugosimės, koki skaitlių broliu Lietuwininku už rubežiaus rupitojais už anu dalykus, o taip jau koki skaitlių prusiškiiu broliu rupintojais už prusiškiiu Lietuwininku dalykus įstatydam. Taip daro ir nefuri kita labai man pažįstama mokslo draugystė, kuri taip jau daugybę broliu ne wienai wėrai, ne wienai waldžiai, ir ne wienai tikrai futinkanczei kalbai priklausančių sumie-

nydama, už koją wėrą, kampa, ir kalbos budą atskirtiems žmonėms atskiriomis rupinties dūda, alė tik kruvoj wiena didelė, kojos wėros ir kojos waldžios, wifoliu geradėjyscziu dėl, labai garbinama bei giriama mokslo draugystė jau senėi yra buwusi, o, Diewe, dūl, ir wis pasiliks. Taip jau gal ir tur, su Dievo pagalba ir musu „lietuwisłoji mokslo draugystė“ sawo įmūntingu ir nū wifos neteilybės tikrai pasisaugojancziu elgimu, abiem Lietuwininku pusėm, abiem waldžiom, ir abiem wėrom, taip pasilecwoti, kad iš abėju pusiu, ir padonai ir wyriaušybės, ją per tikrą „išlaikytoję“ geru budu, gero dawabo, ir gero krikščioniško sandaros pamato išpažis. Tai nū wifu wyriaušybiu ir žmonių gerą gyrių, o Diewe, dūl, ir nū Masfoliu maloningojo cėcoriaus tą pawelyjimą be jokio abejojimo apturėsime, kad ir ten lotyniskomis, žmonėms suprantamomis skaitytinėmis knigos spaudintos butu, o tokiu budu jū ilgiaus jū toliaus musu Diewui patinkantį darbą Diewui ant garbės o musu broliams Lietuwininkams bei wifai žmogystei ant gero, wis linksmiaus be jokio užtrukimo bei sugaišinimo wartytumbim. Sakau: ir wifai žmogystei ant gero. Nėsa kad wienas sgnaris kenczia, tai ir kiti sgnarei drauge kenczia. O taigi, jei tikrai ta wiena lietuwisłoji giminė be tikro supratimo, be wėros, be kalbos dwasisklai prapulti turėtu, tai ne tikrai Lietuwininkai bet ir kitos giminės, bet ir wifa žmogystė tą įkladą įskentėti turėtu. Nėsa mes wifi wienas kito sgnarei esame, kaip apastalas jaso.

Tai suwienytomis šylomis ir dangisłoji Dievo pagalba nufitėdami pradėtime sawo wėros ir meilės darbą įsklawojimui to šarbo, rods už wisą aukšą bei sidabrą daug brangesniojo, alė tik tam, kirs jū mums išplekti norėtu, nei jokios naudos neatnešancziujo — beje to wieno mums brangiausiojo šarbo, musu mielosios lietuwisłojos kalbos.

Beje tą šarbą garbiskim — garbės ir werts yra!

Tai yr gražėi mums skambanti, mielaisia mus' kalba: Kalba, kuri mū sentėwui paminklas yr garbės, Kuri iš čėsu tolimu mums skamb ir wis skambės.

D-ras G. J. J. S. isz/Gr.

Wytantas, Lietuwos Didysis Kunigaikštis.

Kako J. A. Crupnelis.

(Priemazga.)

Per wisą laiką buwimo Lentuse ir po sugrizimo Zagelos į Lietuwą Wytantas wifados buwo su jūmi ir rodėsi, kad nėlas nesuardys jū futikimo. Bet 1387 m. Zagela išwastubamas į Lentus po įwedimo katalikystės Lietuwoje pastyrė ant sawo wietos Didžiųjų kunigaikščiu tikrąjį brolių — Skirgailą. Rusťiaustas taip Wytantas didelėi nušudo, bet stiprinosi, laukė, turėjo lufestį. Gywendamas sawo mylimiamie Lucke priėmė puikėi sunų Dimitro, Didžiojo kunigaikščio Musławos, ir sužadėjo su sawo dukterimi Anastazija Zopija. Apmaudingas Skirgaila naudodamas iš buwio pranešė karaliui, kad Wytantas daro prieš jį pasleptus derėjimus su Gudija. Per kitą netikėimą kilo tarp jo ir Skirgailos nesutikimas, kirsai pastiaus pawirto į neapykantą, įpacz kad Wytantas buwo pašauktas į Wiublyną ir ezion priverstas prisiekti ant tikrybės Skirgailai, kaipo karaliaus wietininkui. Priesiegos jodžei taip buwo sutaisyti, jog aiskėi rodė, kad Wytautą kaltino už priešingystę. Jam netikėjo, jo bijojo. Bet jis su druta širdžia išpildė priesiegą ir nusiuntė į Lentus sawo mylimąjį bajorą Kurczį išsiteisiti ir parodyti Zagelai sawo nekaltybę; karalius liepė pasiuntinį aptalti ir žabangus ir imesti į kalėjimą ir baistomis kankynėmis išgauti pripažinimą apie derėjimą Wytauto su Musława. Nelaimingas Kurczius numirė tamšincziujo. Mažai to. Skirgaila apstatė Wytautą sawo žwalgais (kpegais), kurie jam pranešdawo apie wifus jo weikalus. Pagaliaus nusiuntė Wytautą į Krewius su paslepta sąrgybe.

Atkaklybė apėmė didžiąjį Wytauto kirdį. Šisai jau dabar aiškiai matė, kad jam mūnai nėr ko nusitikėti ant Zagėlos, kad, vietoje šosto Didžiojo kunigaikščio, jo laukia tėvo Kleistucio likimas. Wytautas welyjosi geriaus numirti karvyje, ne kaip baigties kas dien sunkioje lūkestyje, žiurėdamas ant prašuvimo savo mišlin ir sunkaus apsiėjimo su jūmi. Jo mylimusis Zemaiczius wargino Kryžofai, dėl to kad Wytautas būdamas pas jūs buvo priverstas patvirtinti subermę (suberėjimą) Zagėlos, pagal kurią jis buvo atidavęs jiems kitą kunigaikštystę. Lietuwa dėjavo po waldžia Skirgailos. Štai dėl ko Wytautas ryžosi (welyjosi) numesti nūg savęs dwigubą jungą: — Zagėlos, i kurio linkėjimą jau jam sunku buvo tikėti, ir Skirgailos, katro apsiėjimas su jūmi buvo neteisingas ir pažeidingas. Įšmėldes saw pawelyjimą atlankyti Gradną ir naubodamas iš atsitolinimo Skirgailos, išwaziawusio i Polocką, Wytautas welyjosi (ryžosi) frutei. Dūkmingas gandas (linksminga žinė) išsiplatino po wisus Zemaičius, Lietuwoje ir pacziamė Wilniuje, kur jis turėjo daug šalininku. Regalėdamas greitai surinkti stiprų waistą (stiprią kariūmenę), jisai ant paweizdos sawo tėwo nusiumė i Wilnių daugybę wėsimu su wisokais jawais, kuriūse buvo paslėpti kareiwai. Bet jo gudrumas tapė išdūtas ir jis turėjo bėgti wėl i Gradną. Įščia jis nukato pas sawo gimines (gentis), kunigaikščius Mazowecio (Mazowijos, Mozurijos); bet Jagėla jau žinojo apie wisą i geidawo Wytauto išdawimo. Už to buvo nusitwertė? — Pasitutinė priešlauba, pasitutinis tarpas — buvo zwonezei. Jis ir wėl pūlėsi prie ju; wargai wėl priwertė ji dūti Kryžofams sunki išpildomus pažadus. — Susirinko po ženklaus Wytauto i 40000 kareiwu. Jis atkakė i Zemaiczius paėmė Weisbagalą, Kernawą ir prižiartino prie Gradno. Daugumas Kryžofu, išplekė Zemaiczius, sugrįžo i Prūsus. Ant balsu Zemaicziū: „Jau mes kriškejonys!“, Wokiecei atsakydawo: „Mes jus kriškejšim kardais!“ (Dar ne wisas.)

Pamokslai apie galwiju ir awesiu auginimą ir ghdyma nuo nekuriu ligu.

(Priemazga.)

Sierimas galwiju pagal ju angalą.

Dėl wienmeczio weršufu reikia wisūmet turėti kū geriausią minšką šieną ir atolą; taip pat jiems reikia dūti abrafo, tai yra awiju su smulkei sulapotais šiaudais arba wikeis; prie to jus reikia sau goti nū žolės, kuri jiems yra tikra truczyna.

Antrūse metuše taip pat weršufus reikia gerai užlaikyti su wienu tikrai ta atmaina, jog antramecei weršufai gal drange eiti su fitais galwijais ant ganyklos; wienof gerai reikia prižiūrėti, idant antrametės telyczios kartais neapsieitu ir, nerokijant ganyklos, tokiems weršufams mažiausiai wieną syki ant dienos, rytmetyje, reikia dūti ar abrafo (afelio) ar gardaus šieno ir prižiūrėti, idant gerai ant kuno suaugtu.

Toliaus galwiju auginant reikia wisūmet atsiminti šiu prisakymu.

1) Gaspadorius atfiteles tur wisu pirmiausei apžiūrėti, ar gerai jo galwijai pernakwoja, ir ar wisi yra linksmi. Jei koksai iš ju butu mūlindes, tada jis tur prisijūreiti, ar mūlindusis galwijas gromulija ar ne — nės pas galwiju negromulawimas — tai pirmasis ženklas nesweikatos. Pamates negromulujanti ghwolf tur ji išleisti iš stalbo ir tyrinėti jo sweikata; atrades ji ligotą iš pat ligos pradšios tur pradėti storoties apie galwijo išghdymą.

2) Gaspadorius tur atsiminti, kad kaip žmones taip ir galwijai dėl sawo sweikatos reikalauja gero oro, ir dėl to jis tur storoties, idant oras jo stalbūse butu geras, nesušwinkes.

3) Dweigiūs ir treigiūs weršufus ir telyczias, nerokijant ganyklos, reikia berti, kaip augčziaus būwo pasafyta, geriausiu pašaru, idant gerai išaugtu.

4) Galwijams ant darbo pasfirtiemis nereikia dūti per daug riebios žolės, nės tada jie pasiotu riebus ir tinginiūtu.

5) Galwijams tū po darbo nekados nereikia dūti eiti arba gerti, nės tankei jie nū to išgaista.

6) Galwijams darbininkams laike arba po darbu nekadas nereikia dūti ant wienu syžio wisą edesį, bet taji i tris dalis perdalijus reikia laukti, kol dwi dali bus suėsti, tada galwiją pagirdžius reikia jam atidūti treciąją dalį.

7) Nekados galwijo darbininko nereikia per daug apsiminti, o taip pat tūjans po palūbimo prie jungo risti, bet reikia jam dūti atsilieti ir atgromulūti.

8) Lauką ariant jaučiamas, nerokijant šieno, reikia dar dūti abrafo.

9) Wafaroje laike dideliu kaitru arba wėtru geriausei galwiju i stalbą suwaryti, saugojant jus nū nelaimiu.

10) Melžamiasias karwes reikia namei laikyti ir lūkti, nės leidžiant jas ant ganyklos daug majiaus pieno begausime.

11) Melžamomšioms karwėms arba galwijams ant papiowimo pasfirtiemsiems nereikia dūti wienu tik žolynu, kaip ropūtes, arba kokiū kitu perriebiu žoliu, bet reikia pusiau wis maišyti su smulkei sulapotais šiaudais, nės fitoniškai galwijiui gal pilwas išpušti.

12) Wisutinai sakant dėl wisu galwiju wafaros laike taisant pašarą, reikia dirbti fratinį imant pusian žalio pusiau saušo pašaro.

13) Storoties wisūmet apie zopostą, mažai ant ganyklos terokijant.

Užlaikymas galwiju geroje sweikatoje.

Sweikata suaugusiojo galwijo pirmu-čausei paeina nū jo gero užlaikymo laike pirmutininiu dwieju — triju metu.

Dėl to tai norint gerus galwiju turėti, reikia saw pacziam jūs auginti. Paliekant weršufą ant weisles reikia atsiminti, kad geriausieji tie eiti, kurie paeina nū geriausiuju motynu, kurios wisūmet sweikos ir linksmos, kurios wienuip liubyja kaip žalią taip ir saušą pašarą, nės yra daug galwiju, kurie ant žalios žolės greitai atsitaiso, bet lūbiami stalbe taip greitai sublogsta, kad wargu galima jūs pažinti.

Taip pat yra daug kliaudžiū, kuriūs weršufai aptur pagal tėwą arba motyną; dėl to tai paliekant weršufą ant weisles

reikia buti labai atsargiam. Priegimtis pati mums rodo, kokius weršufus pirmu-čausei turime skirti, nės weršufai, kuriu kailis daugiaus yra priligstas i kailį laukiniu žvėriu, wisūmet esti stipresni. Dėl to tai galime rokti, kad weršufas geltonas, rauswas arba jūdas bus stipresnis ne kaip baltas; taip pat ir iš paties išžiūrėjimo ne mažai galime nuswerti: weršufą striuką, su ilgomis kojomis ir su didelė galwa reikia papianti.

Weršufą ant weisles pasfyrus išmintingas gaspadorius pats tur numanyti, kaip apsieiti, idant paliktoji weislė sweika augtu.

Gaspadorius tur žinoti, jog kaip jo, taip ir galwiju sweikata eina pagal gerąjį kraują. Geras kraujas — tai gywastis; sugadintas — tai liga; blogas — tai smertis. Žmogus, nors ir protingas sutwėrimas, bet tankei susigriebia prieš sawo protą: kartais, jei jam kas pasirodo štanu — tai du arba tris kartus tiek suwalgo, kiek gasetu. Pilwas tada, norėdamas tū greičiausei išsilūšuti nū dalyku ji apsunfinancziuju, suwirina tikrai nekurias iš walgio dalis, o nū to, jog ne wisos walgio dalys esti atsafanczei suwirintos (sutromyotos), ir kraujas pasi-daro ne wisškai sweikas.

Kaip-gi tada galime stebėtis, jei galwijas pripūles prie geros ganyklos apsirys? Galwijiui apsirijusiam — ir tai mažiausiai — kraujas sugenda ir jis pradeda tūkti — tai nėra gerai, nės nutukęs jautys nebenorės arti, o riebi karwė nebedūs tiek pieno; riebi galwija geri tikrai dėl wienu piowimo.

(Dar ne wisas.)

Šis—tas.

Ne kartą trophyjas wafaroje ar tai šen ar tai ten išsibastyti, koki kaimyną aplankyti arba prie kokio kaimyno i swe-čzius nueiti. — Taip gabijosi, šioje wafaroje su dar nekureis sawo gentimis nū dešiniojo Niamno kranto i antrąjį pusę Ragainės pas nekuri gentį atsilankyti. Gerai wislab pamego; buvo už wisą gražus sweikas oras, katro gerdamas neprivalei sprengeti. Gyrionai, jog ir aš galiu ant lauku gyventi, o ne tokiame slopiame meste o kartais bei wietomis ir smirdincioje meste dalyje, kur guseis ir kwapą užtraukia. Tik žiurekies, mielasis, ar matai meste norins wienu, katro weidas butu kaip tikro laukinio sweikas (tu nepriskaitant, katro weidai kaip „ridikai išpurpe“ randomija, arba katro nosys kaip „pusširpes stywos“ melnija). D tos nabagytes mesczionkos jau tokios laibos kaip pelės tuščioje stuneje; bet czion kas fita, pelės netur esti, to dėl tokios laibos; o mesczionkos tur gardžiu walgin, o taciau laibos. Tai žinokite, kad meste oras wisos žmogaus nesweikatos priežastimi yra. (Wienof kartais ir walgis tam nusitalsta.)

Užkasčiūškos maržą bešwilpaudamas su sawo draugais atsiefome brangujį gentį, katraš mūsų meilingai belaukias. Wdums wos i swetlyčią įjūšus jau senoji mamatė betrušinedama ant stalo gerą plecžą degtinės pastatė ir užgerdama kaip kumas wisus priėmė ir welyjo mums kōžnam po malką nemažą, nės tokeis gerajais „smarkų gumbą labai prawarą“.

Mums nebuvo nėko be dairyties, bet tožnam imti, kas pasiulyta. — Ant to pamotėjau, kad ir mergikė, tokias 4 metelius turinti, kuri, pirma brunu drabužuku apredyta, dabar jau mėliną vilkėjo. Tū tarpu močiutė atėjusi meilingai i nekaltąją mergaitę žvelgdama tarė: „D tū turi šaktyti tėtuiui už drabužuką?“ Szypso-dama duktė atsakė: „Dėkui“. Motyna kaip širšės įgelta sušuko: „Ar jau užmiršai, kaip turi kalbėti? Aš tau įkalbiu: „Dant-šen“ turi šaktyti!“ — Rudikėlis ilgai mįslinejo, tū tie nepaprastieji žodelėi ženklinai. Po walandos nusiminusi ir welf bewerkiančią pamacizau. Motynos be pajautos širdis įaušmingąjį širdelė mažosios buvo užgawusi. — Neišmonėlei žmonės nežino, jog kudišis dwi kalbi negal ant syktio išmokti. Kokia kalba tures jo prigimtoji motynos kalba buti? Rudikėlis išaugš nei gywolis, nei wieną, nei antrąjį kalbą dorai nemokėdamas. Užaugęs per wišą amžių klapatyfies su sawo liejuwiu, neturėdamas jį sawo galybeje. To galwa pasiūkš tūščia, nei pelu pripilta. Kad butu galima kėlis kalbas ant syktio mažiusius išmokti, tai wiš bagotieji Wokieczi dūtu sawo waitams iš jaunu dienu prancuziškąjį, engliškąjį kalbą „ipilti“. D ar tai daro? Kojnas pirma sawo waitus prigimtoje kalboje pamokina, o pastui prie swetimųjų pripratina. — Tai wirtu czejai! Jau žmonės ant to parejo už pilkinį rubą sawo gynybe atidūti, užmiršti sawo kalbos šwelniausių skambėjimu ir pasiūti su kumu ir dušia didyčiai, nežiurėdami nei ant to, kad po swerties su sawo tėwais ir tėwu tėwais nebesuikaltės: waitai tėwu neraz, o tėwai waitu neturės, nės wieni antru kalbos nepermanys Atsiminkite senosios pasafos, pagal kurią Womas su Tewa rojuje lietuwiskai kalbėjo. Garbinkite ir mylekite sawo tėwus, nesa tūmi išpildysite pono Diemo prisakymus. Nepastosite išganymais, kaip mišlyjate, budami Wokieczi. Ar mišlyjate, kad jau Wokieczi darydamiesi ir bušite kaimynu kitaip waditi kaip kas diena girdimais žodžiais: „Damliget letšet wolk“? Berods Lietuwiniškai budami, o Wokieczi dēdamiesi kitokio wardo ir neužpipelintumbite. M. J.

Opera išradimu mūsų dienoje.

Pagal wokišką.

Mano draugu ant polyteknikos buvo nekursai išėles mažynu darytojas, Wytolis Raudonius, kursai kojną nedelę už prapūlusią laikę, kurioje nėko „neišrado“. Žaimė, kad jo išradimu, wišką, kas iki šiol stowėjo, apwerciančiųjų tik keli i wišutinį wartojimą teparejo. Nekursį gelskeli Lietuwoje budawojant mudu buwowa inženerais pristatytu; wienol aš neilgai tegalejan jo draugyste džiaugtiesi, nės jo bagotafis newedusysis awynas pasimires Wytoliui wišką primire, tarp kitu ir puikų wafarinį gywenimą Kaime.

„Žmogau!“ Wytolis man prišaukė, „žmogau, tai pastos namai, koki antru ant wijo sweto nerasi. Mano waitingatai išrandanciatjai dwafei fizion nēlabos nemišlytas laukas atšweria, mano gywenimas tur wišus šio laiko dywinus augštos dwafes pataišymus suwienyti. Suprantama, atwirąjį inženerystę ant gembės

pakabines i namini gywenimą atsitraukšiu. Aplančyk tartą mane ten Kaime.“

Mielai šį pažadą darian ir po koki dwieju metu Wytolini, kurį pamatyti iš tiesu geidawau, galejau sawo atkeliamą pranešdinti. Jis manes su wėsimu ant gelskeldwario palaufė ir welf abu i jo namus waziawowa.

„Sztai“, man įšai parodė, „tie ten tai mano namai; su wiša kaimynyste stowiu ant labai prieteliškost, beje manes paties uždėtost tolrakio, tolkalbio lojos.“

Wėsimui ties daržo wartais sustojus, norejau nušokęs wartus atkelti. „Pasilik besedis!“ jis man prišaukė. Wartai wišai iš sawes atšwērė. — „Tai tikra, Sesame, atšwērė“. Kaip tai yra?“ jo paklausiau.

„Wišai paprastai“, mane pamokino. „Šteršai per užwaziawimą padejau geležies plotą lyg nei šellia wandens ramutę; wėsimui sustojant ratau šį plotą mažumą mispaudžia, ir per tai pasijudina požemi nei pataišymai, kurie wartus atweria, pasiūkšiančius per nekursį itaisą atwiraiz, iki aną pus wartu toki pat pataišymą perwaziūjame.“

„Tai smagu!“

„Berods, prie to užcedyju durininką su jo stuba.“

Prie trobos jau bernas palaufė ir mergutė buto duris atdarė.

„Žiūrėk“, tarė Wytolis, „tiems jau mūsų parwaziawimas pasakytas. Mums prie wartu bestowint, wėzimo swarbumas dwi elektriški wieli pakrutino, kuriu wiena stalbe warpelį, antroji kufneje warpelį pasiūkšino, taip kad šlužauinkai wis gatami stow priimti.“

„Tu esi pakėles whras!“

„Pasilauk, dar geriaus pareiz.“

Mudu i butą įstojowa, kur pana Raudonate mūdwiem priekais išėjo. Nēlabos nebuciau šią judžiuwėlę, su mėlinais stiklais ant atiu, už Wytolio seserį palaišęs. Wienol ji taje buwo, ir jos rufšlotas weidas ženklino, kad nebutu welytina, su ja jūlawoti. Ale ji mane taip meilingai pasweikino, kaip wien jai galima buwo.

Sawo wiršutinę sernėgą nusiwilkes pamacizau wiename kampe daigtą, kursai stubinei maudyklei be užlabos prišlygo, ale su keliomis geležinėmis rankomis, kuriu kožna šepetije pasiūkšė.

„Wytoli“, paklausiau, „kas tai per daigtas?“

„Tai daugiaus nēlas kaip automatiskas šepetziu pataišas. Sziai dabar koki bertainį metro pasiūkšiantysis aslos plotas nusileidžia, kam nors užlipus, per tai yra waroma ir kilnojama mažyna, per mažyną šepetziu ranfos i besisukanti pasiudinimą pargabenamos, ir trumpiausiam laikė est cypstas, kaip iš kiaušio išluptas. Ale kas įpatiškiausia, tai yra wiršui kėpures šepetys: jis yra padarytas kaip šteršai perpianta šepurinę, balidwi yra widuj su šereis apdėti ir stow, kaip matai, dabar taip toli nu wiens kitos, kad su škreblinė kėpure gali i tarpą pareiti. Pataisui pasijudinant, štrūklai kėpures šepetziu kėpure apglobia ir šią, šepetziams sopagus, kelines ir sernėgą cypstijant, taip pamudrina, kad ja gražiausioje ulycijoje gali mandrawoti. Aslos plotui sawo pamatą prišiekus, kėpures šepetziudu wel persisiekidžia, pataišas apšistoja, išlipi,

plotas i augšti pasiū, ir kitai suduktėlis gal nusieczystidinti. Sztai taip!“ tais žodžiais i pataišą išoko, kursai sawo uredą rupestingiaušei atliko.

„Dymai!“ sušukau teisingame pripažinime.

„Dabar tu bandyk tartą“, pasakė Wytolis man wietą ant mažynos padarydamas.

„Szioje walandoje dėkui; kitą syki, dar tam progos atširas“, atšpyriau.

„Nepadymyk, alies miršni“, patarė, „turin sawo seserį kėlis žodžius šaktyti. Po tam tawė i tawo stubą nugabesiu.“

(Dar ne wiškas.)

Šis Wokietijos.

Braunšweikei. Ericis Wilius Braunšweikiu pasimirė. Rumberlanto ericis bušes buf paselėjau Wiliaus. Jz Berlyne tam labai pritarią norėdami kurstymus Anowerbye tokiu būdu išnaikinti. Pasiūkšiantis ericis palikęs 100 milijonu doleriu pinigais. Tai mažumą per daug wienam žmogui! Jz tieji pinigai Rumberlanto erikiui, buwusiamiam Anoweriu žemes karaliumui, pripulsė.

Šis Swetur.

Štreikija-Wengrija. Wengriškame karalystes šaimė ir krowatiskame žemes šaimė partiju komos wis bidefniomis bangomis eina. Malsu gromatos iki šaimo rasytosios tokeis žodžiais sutwerstos, kad prezidentas nē driste nēdrisšes jas pasiūtyti.

Prancuzija. Rowa su Rynėzais wis didyn einanti. Šis abėju pusiu rozbajaujasi kiel įstengdami; ir patys suronytieji nēra czedhjami.

Maskolija. Waršawos pulicija 41 swetimžemietį išwarė; tarp tu randasi 17 prusiskų ir 10 estreiskų padonu. Dabar jau žemes pradės apsitwertiti nepereinamomis tworomis.

Turkija. Albanėzai taip kriškczioniskieji kaip ir muamedoniskieji yra wel priek Turkija pasiūkš norėdami nu ju nusibaigiančiosios walbzios atšifratyti.

Šis Lietuwoš ir Rytprusiu.

Rusnė, 16. okt. [Augšti kėleiwei.] Priek 5 po pietu atwaziawusieji i Szilofarcziamą su ekstratrukiu princui Wilius ir Rudulpas ant 6 žegoriaus buwo Rusnėje, kur žmonėms kėlewiu belaukiant ir jutemo. Prieto dar lytus prisidraugawojo. Lietuwiniškai gailinos negaledami pamatyti busentiji sawo karaliu ir jo prieteliu. Medžioles oras Wbenorste labai prastas buwo, nės betwelf wis lijo. 18. okt. per pietus abudu princai wel per Rusnė sugrįžo.

Čilže, 17. okt. [Lietuwiskoji r a š t u d r a n g y š t e] laikė sawo penktąjį metinį susirinkimą. Whriausiasis pranešimas buwo apie Wytautą, Didįjį Lietuwoš kunigaikštį, laikytas propesorianis Lomejerio iš Karaliauczius. Lietuwiniškai įstodami i nusidawimu laika turėjo su wišais kaimynais wienūse karūse buti, su Maskoleis, Totoreis, Lenkais ir Wokieczi. Su Rusais susipašinę buwo linkę grybiškąjį wėrą priimti; to del ir ne dymai, kad wėrai atgabentajai Wokieczi, kurie su kardu ir ugnimi norėjo Lietuwiniškus kriškczionimis padaryti, priekyjoji. Nū 1330—1430 walbė Lietuwoje

sylingi ir išmintingi kunigaikščiai Lietuvininkai. Paslūpytis tuju galinciu buvo Wyntautas. Norint ir Wofiecziu raštininkai apie jį per meiltingai nerafę, tai tik negalima priimti, kad jis tofai, toks ju aprašytas, ir buvęs. Suprantamas ju neapfentimas Wyntauto: jis buvo ju priešininku ir mete 1410 prie Tanenberkio smertifkajj kirtj jiems užsmogė. — Placziaus meilingieji skaitytojai apie jį gal rasti muju laikrafčio surafę „Wyntautas, Dibysis Lietuwas kunigaikftis“. — Pranešėjas neužbaigė savo pranešimą mrodydomas ant busenciojo numerio „pranešimu“, kur jo kalba išpausta taps.

— [Korawonės kamara.] 18. okt. tapė nekursai butelninkas Domydas S. iš did. Szaufstu dėl šešeriopos priegawystės ant 6 mėnesiu kafejimo prasubytas. Kartą pas stono uredininką nuėjęs pranešė, kad jo pati jam trynuczius pagimdžiusi. Su gautuju ženkle aplinkui keliawo domanu rinkdamas. Weif wienof išsireiškė, kad jo pranešimas prie stono uredininko netikras ir kad jo pati nei wieno kufikio nepagimdžiusi.

Vežaižei. [Dywinia waghystė.] Pašalteikfufė ant maluno buvo nekursai ufininkas ju jawais atwafiamas. Apaczioje malune atrado žmogų bešiwintj su neswetifklai storomis kojomis (pats malunininkas buvo wiršui). Peržiurejė atrado, jog kelnes prisileidęs per wiršų miltais,

malunininkui ezia neesant. Kofia jam gėda turint iš kelnui miltus išleisti!

Wifofia žine.

[Wofieczei su Inglionais] ginczyjas apie prispaudimus mažesniųjų giminių. Norint abeji daromąjė neteisybę pripažista, wienof nesiliauja skriausti. — Taip Wofiecziu laikraftis „Norddeutsche Allgemeine Ztg.“ dūda ant wieno surašo engliškiojo laikrafčio „Times“ apie fiaurinj Szlezwikj, kufjai apie subėdawotąjė Dėnu giminę kalbedamas fako, pasiūdimai denifkufu gywentoju fiauringje Szlezwikyje ešą skausmu ir kanczia Ciropos, — atfak. Wofifklafis laikraftis engliškiamiam zertolą parodo, kaip toks jau surašas apie Jrus ir Jrlantą wofifklufė laikrafčiuje išfirodytu! — Watai, kaip fusipranta, jog neteisybę darą ir wieni ir antri. — Kartą trophyjof kalbėti su Mozurni Wofieczius išwirtufiu; fišai išfitarė, jog Wofieczei wifą teisybę ant to turi, swetimafias gimines prispausti, nės Wofietijoje wifšas wofifkla turi buti. Af pašlaufian, ko dėl tai Wofieczei kaulia, kad ju giminės brolei swetimufė kraitufė tarp swetinu giminių prispaudžiami, prieglaudos Wofietijoje jieškodami tąjė ir atranda? Ko dėl fiejie anis felpia? Juf tai ir pati Wofietija i karg su kitomis žemėmis (kaip su Dėnais 1864 m.) ifileido, idant sawo broliams lengwefnj buwį pada-

ryti. Ar tai darė tik dėl žemės užplėfimo, ar dėl išwalyjimo prispaustųjų broliu Wofiecziu? Mano priešininkas man teisybę pripažįdams turejo pritarti, jog negerai Wofieczei darą pakajingufius Lietuwininkas prispaudžiami ir jiems ju kalbą atimdami.

Turgaus prekia iš Tilžės.

	18. okt. 1884.	M. S. M. S.
Kwieczai, 42 1/2 filogr.	5 50	7 —
Rugei, 40 filogr.	4 30	5 30
Miežei, 35 filogr.	3 30	4 80
Awiož, 25 filogr.	2 70	3 30
Žirnei } rainieji, 45 filogr.	7 —	9 50
} baltieji, 45 filogr.	6 50	8 50
Sėmenai, 35 filogr.	6 —	7 20
Tomotai, 50 filogr.	16 —	—
Koputės, 45 filogr.	2 —	—
Swiestas, filogr.	2 —	—
Kiaufėi, kapa	2 50	—
Pywas, ektolyteris (100 luteriu)	24 —	—
Brangwynas, } ektolyteris	28 —	—
} luteris	30 —	—
Kiaulėna, filogr.	1 —	1 10
Jautėna, filogr.	80 —	1 —
Veršėna, filogr.	1 —	—
Awincziana, filogr.	80 —	—
Krāpai prafiejie, filogr.	34 —	—
Awiož krāpai, filogr.	50 —	—
Szienaš, centneris	1 90	2 30
Sziadai, kapa po 600 filogr.	18 —	24 —

Berlynifškas rublio kursas. 22. okt.

100 rubliu 207 mf. 50 pf.

Karaliauceziaus špyrtus. 22. okt.

100 luteriu 48 mf. 00 pf.

Apjafymai.

„Melburne 1881.“ = 1. zenklas = „Žyrtis 1883“.

Baiflu daigtai

4—200 stufiu grajbjų; ju eksprefijonu, mandolyne, barabanu, warpeleis, faftanjetėmis, dangaus balfeleis, arpu grajumi zc., ir be tuju.

Baiflu dezės

2—16 stufiu grajbjanczių; toliaus nefeferės, cigaru stowfklės, Szweicu butufai, potograpiju albumai, rafymo patafjai, pirftiniu skrynutes, gromatu apfunktintojai, kweftu wazės, cigarinchezios, tabafkinezios, darbo ftalai, plectfos, pywo ftiftlai, krafės zc., wifšas su muzike. Wifados, kas naujaufia ir geriaufia, ipaczėi kas kaledu dowanoms tinka, prifiulo

J. H. Helleris, Berne
(Szweicijoje).

Tif ftaczei parfirašydinant už tikrybę užftow; iliuftrawoti prefiu raiflai fiuncziami frankerutai.

„Wien 1881 m. rugpjūtio 10 d.“
„Wien 1881 m. rugpjūtio 10 d.“
„Wien 1881 m. rugpjūtio 10 d.“
„Wien 1881 m. rugpjūtio 10 d.“

Kungu Ipaustume J. Syberta Ragaineje, ant turgaus 180

prifiulo Lietuwininkams pagatarvyti wifofius fpaufstuwystės daljkus; fpauda (drufa) kungu, kungucziu, wifofiu apfafhmu, pakwietimu f. t. ant fufadėtuwini, ant fwoodbos, ant krikftynu, fermeniu; wiefiu (wifytes) korteliu, lietuwifkioje, wofifkioje ir kitose kalboje kuf pigiaufei, greicziaufei ir daliaufei atliekama. Uždawimai iš fitur weifkiauſei pagatarwyjami.

Weilei pafitufedamas su uždawimais nū Lietuwinininku galėfės pafidžiaugti pafirafšo

ju pagarbe

J. Sybertas.

AUSZRA, laikrasztis iszleidžiamas Lietuvos mylėtoju,

kasztūja ant metu 4 mk. 50 pf. su prifiuntimu i namus.

Praėjusiuju metu Auszra kasztūja 3 markius.

Gaunama prie Martyno Jankaus Bitėnufė per Lumpėnus (Lompönen).

Gerai išfilaitės darbo wejimas, kaip ir fplajutės bei fėip keli wejimo fmotai yra pigėi pardūdami. Daugiaus pajako fio laikrafčio fpaufstuwė.

Senianfios

lietuwifškos dainos

užrafytos M. Jankaus už 20 pf. gaunamos

Niamuno Sargo fpaufstuwėje.

Hôtel de Peterbourg,

Tilžeje, angfioje ulhezioje,

prifiulo nafwynei ir gywenimui su sawo wifu kufi aprupintu restoracijonu. Padorei itaifytos ftubifės nū 75 pf. iki 1 mf. 50 pf. kaip ir ftaldu kofiems 20 arkliams randama. Wif toje gafpadoje tarnaujantieji išmano lietuwifškai. Reikalui atfirandant keliwei teneina pro šalį.